

RMKI.

1709 a

The image shows the front cover of an old book. The main part of the cover is decorated with a marbled paper pattern in shades of brown, tan, and black, featuring a swirling, organic design. A vertical strip of brown, textured material, likely leather or faux leather, runs along the left edge, forming the spine. In the upper left corner of the marbled area, there is a small, rectangular, light-colored label with two lines of text: 'RMKI.' on the top line and '1709 a' on the bottom line.

Henry J. H.

885.

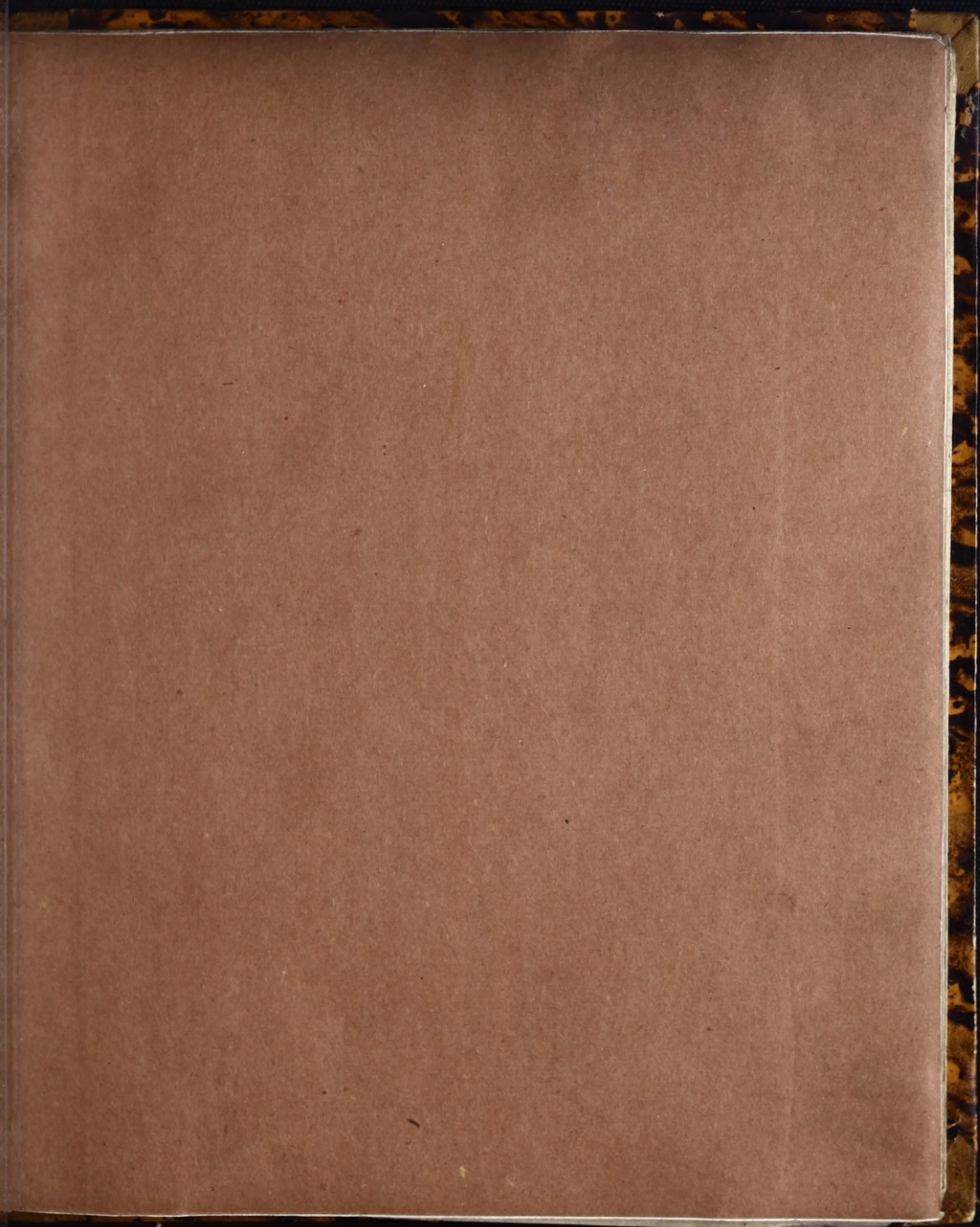
885.

~~885.~~

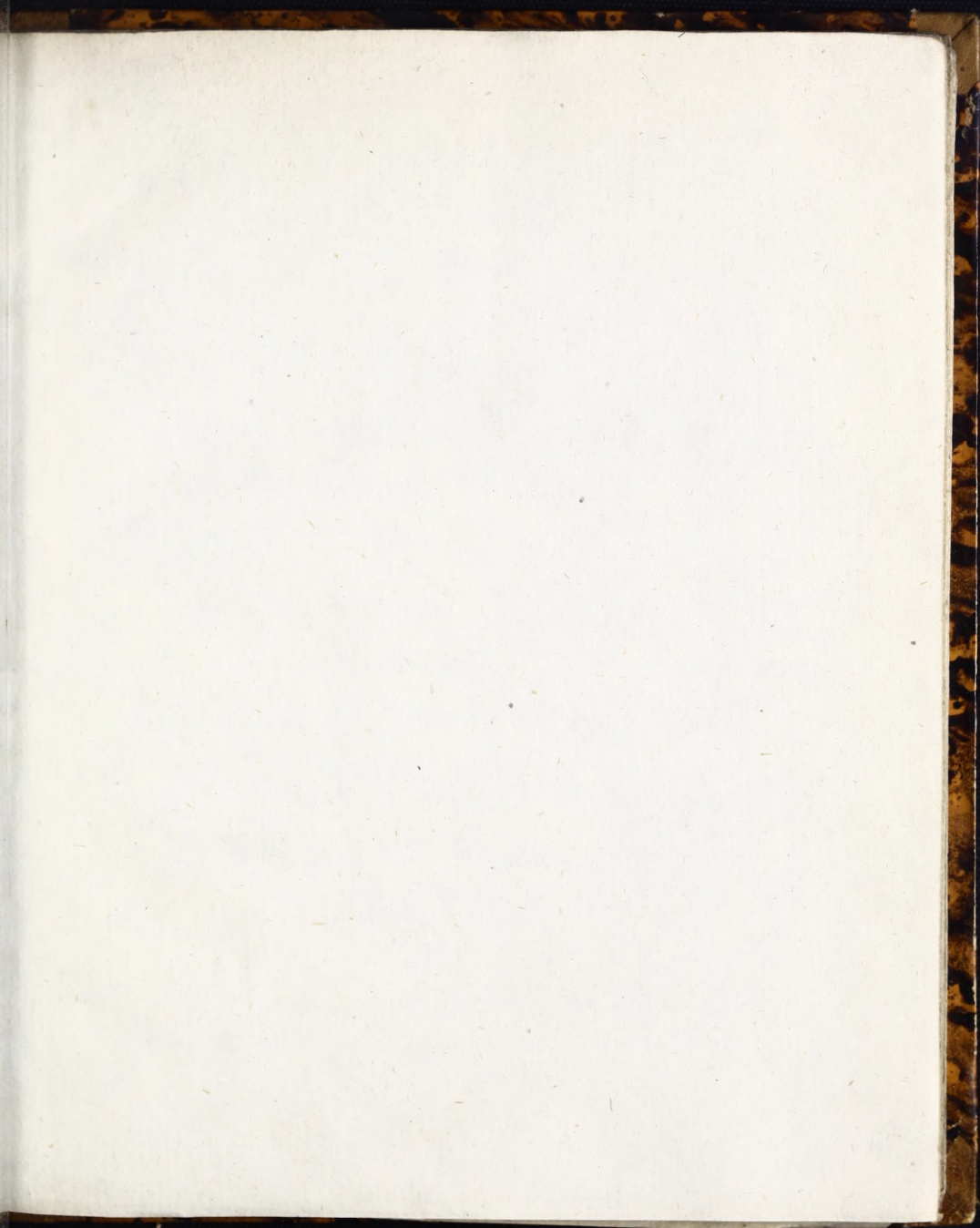
1709a.

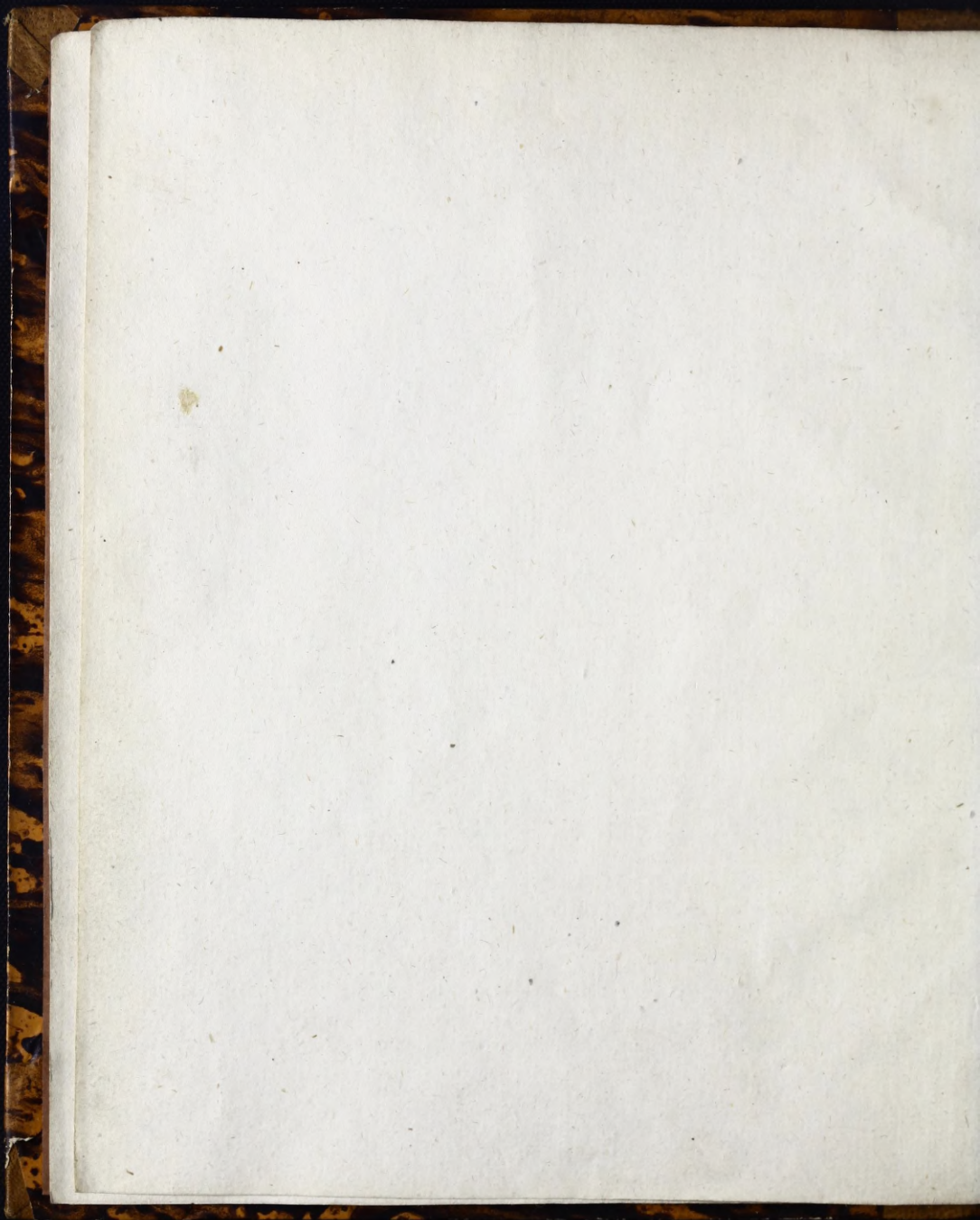
1. peld.

Teljes.

~~2140~~
~~164~~

MI FEJEDELEM

Felső Vadászi

RAKOCZI FERENCZ,

Isten kegyelméből Erdély

Országának Választott

FEJEDELM E,

Magyar Ország Részeinek

UR A,

Székelyek és Sáros Vármegye

FÖ-ISPANYA,

Munkácsi 's Makoviczai

HERCZEG,

Es

Sáros-Pataknak, Tokajnak, Regécznek,

Etsednek, Somlyónak, Lednicének, Szerentsnek,

Onodnak, &c.

ŐRŐKÖS URA.

Dgyuk értésére mindenek-

nek; nevezett szerint penig Fő-*Generalis*, Magyar és Erdély Országi *Generalis Marschallus*inknak, azok viczéjinek, *Generalis*, s' utánnok való Strása-Mesterinknek, Mezei Harcz-rendelő s' vigyazó *Brigader*ösinknak, Mezei Fő és Vicze Ezeredes Kapitányinknak, Isten Kegyelméből fegyverünk által meg-véttetett Várakbéli *Commendans*inknak, Hadnagyinknak, 's egyéb minden rendben 's karban helyheztetett Tiszteinknek 's Hadainknak közönségesen és személy szerint, kiváltképpen penig *Generalis* Fő-Hadi Biráinknak, 's utánna való több felső 's alsó Hadi Biráinknak-is; Hogy mivel Mi az Hadakozásokat egyedül igazgató Szent Isten vezérléséből, édes Nemzetünk Szabadsága, régi Divattyába 's boldogságába való visszfa allítására czélzó fegyverkezésünket, nem tsak Nemzetséges ügyünk valóságos igafságának, hanem Hadainknak-is Isten törvénye, és jó kegyességen épült Regulák, mint minden dolgaink egyenes finor mértéke szerint való igazgatásának világ eleibe terjesztésével, tökéletes szível kívánván Hadi-*operation*inkat *moderalni*, 's Vitézlő rendeinket, az mindenkor hasznos kegyességnek uttyán egyenes nyomban jártatni; miolta a' Két Haza terheit vállainkra fel-vettük egész tehetségünkkel igyekeztünk, azon miként édes Nemzetünk némely fiainak az egész Kereszténység előtt utálatba ment, 's Istenünk méltó haragját ellenünk fel-gerjesztő erköltstelések ki-tisztítatván az jó kegyesség 's Istenes élet maradékinknak-is tündökölhessen; Azon Istenes igyekezetünk ki nyilatkozására, némelly igafság szerető, 's Törvényeket értő fő hiveink által egybe szedett 's meg-visgált Törvényeinket szűkségesnek itiltük, meg-irt Tiszteink eleibe terjesztetni, a' mellyeknek rendi ekképpen következik.

TITULUS I.

A' czégéres vétkekrül s' büntetésekrül.

Articulus I.

A' Mint a' mindeneket Teremtő's
böltsen igazgató Isten magát ki-jelentette az
emberi Nemzetnek, és attúl a' szerint-is kíván-
ván magát betsültetni, tiszteltetni és imádatni; úgy Mi-
is keménnyen Parantsollyuk, mindenk azon egy Elő's
mindenható Istent imádják, tisztellyék; ellenben penig
tiltunk mindeneket, mindennémű bálványozástúl, varás-
lástúl, bővöléstúl, bájолástúl, ördögökkel, ördöngösök-
kel, boszorkányokkal való czimborálástúl, szövétségtúl,
az ollyatén tudományoknak való gyakorlásátul, úgy hogy
az ördögi Mesterséget űzők, kik abban találtnak, és az
ördögre bizzák dolgokat egészlen, tűzzel elevenen meg-
égettetnek meg-bizonyosodván reájok, és a' kik emberek,
vagy akarmely marhát meg-ve sztegetnek, hasonló bünte-
tésekkel veszik-el; a' kik penig kárt nem tesznek-is a' fele ör-
döngös vagy babonás mesterségekkel, Felebaráttynak,
mindazonáltal gonosz tudományoknak vagy tselekedetek-
nek minéműsege szerint, az-az, ki bizonyos páltzázt,
ki *pœnitentiaval* való Rabságot fog szenvedni, a' mint a' tör-
vény talállya.

Articulus II.

V Alaki az Isten igéjét vagy beszédit, majom modgyára
meg-tsufollya, káromollya, avagy hijába való dologra
nyelvére fel-ve szí, minden kegyelem nélkül életétúl meg-
fosztatik, második tselekedetiért, ha pedig tsak egyszer tse-
lekedte keménnyen meg-paltzáztatik, az után egyházi fenyi-
ték alá adáttatik.

4
Articulus III.

VAlakik káromkodást hallanak, vagy bővölést, bájölést, varáslást látnak, Nekünk vagy Hadi-Biráknak bém mondgyák *comperiáltatván* ellenek Hadi székünktől 12. forinton fognak el-maradni, és *exequalya*-is Hadi-Biráknak mindgyarást.

Articulus IV. Vide Art. 9.

VAlakik az Istent akarminémű káromlással illetik, vagy igazságtalan sággal vádollyák, elsőben keményen megverettetnek, másodikzi káromlásáért kövel verettetnek agyon.

Articulus V.

SEnki hijjába való dolgokba, az Istennek ditsősséges nevét, esküvéssel kiváltképen ajakira ne vegye, mert ha gonosztl él véle, léssen büntetése, nem használván, sem ittafságával, sem mérgetségével, vagy haragofságával való maga hirtelenkedése 's mentsege.

Articulus VI.

A' Ki Törvény által talált Esküvését hamissan mondgyael, az-az, hamissan eskűszik-meg, Törvénybe idéztetvén érette, ha ellenkező dolog bizonyittatik-meg ellene, hogy tudni illik nem igazán eskűtt-meg, mind azt a' mit keresett, mind betsületit, mind minden javait el-veszti.

Articulus VII.

HOgy pedig az Isteni félelembe gyarapodhassék jobban a' Vitéztlő rend, mind reggel, mind dellyest Dobbal való jel adás után, az Isteni szolgálatra ugy mint Könyörgésre, Mise s' Litaniára, vagy Prédikációnak szolgáltatására maga Vallásán lévő Egyházi szolgák eleibe Zafztlő alá mennyen, kir az Egyházi Tisztek se mulassanak-el, minden napon kétfzer, máskint a' Vitéztlő rend, azokon kívül kik a' tűz és egyéb portékák mellett hagyatának, meg büntetnek.

Art. VIII.

5

Articulus VIII.

A' Míg az Isteni szolgálat tart, senki azon helyen ne fujjon, bugjon, beszélljen, hanem Isteni felelemmel viselje magát; addig penig a' Korcsomárosok semminémű részegítő italt, vagy fert ne árúllyanak, 's ne adgyanak el, és senki tobzodásokat ne űzzön, minden javainak elvesztése alatt.

Articulus IX.

Istenünk ditsőfsége ellen való lévén az-is, hogy a' ki eb, vagy kutya, vagy őrdög, vagy kő, adta, tsinálta, teremtetten, szitkokkal besteleniti, Istent és az Isten képére teremtetet embert, hogy Istenünk ebben-is méltó boszszúallásra fel-ne inditassék, a' ki egyedül ad, és teremtetten min-deneket, (1659. *Art.* 42.) senki ilyen vagy ezekhez hasonló szitkoknak nemeivel ne szitkozodgyék, Parantsollyuk senki az ilyeneket el-ne kövesse, sem ehez hasonlókat, másként elsőben keményen veszfzövel, mászor botokkal, harmadszor el-érvén rajta, fejének el-vételével, hohér által meg-büntettetik.

Articulus X.

Ellenséginken kívül senki embert ne ölyyön el-szánt szándékból 's gonofságból feje el-vesztése alatt, mert itrafságával lévő mentségevel-is meg-nem szabadúl.

Articulus XI.

A' Ki puskát, kést, valamelly fegyvert, botott, dorongot, vagy akarmi eszközt kívül felebaráttját meg-ölheti, fog felebaráttjához, józan vagy ittas korába, ha elkerülheti az a' felebaráttja ki ellen fogattatott, azon gyilkosságra való eszköz, ha kiváltképpen józan léend, elkerüllye, ne légyen maga veszedelmének oka, ha penig el-nem kerülheti semmiképpen és immár élete veszedelmébe forog, meg-nem foghattya az ő meg-ölésére szánt

eszközét, űsse-le úgy labairul hogy ne vihesse végbe gyilkosságra való szándékát; de ha puskával mégyen reá, vagy tsak nem lehet külömben maga életét meg-tartani, szabadoson meg-is ölheti minden büntetés vétel nélkül, maga óltalmába.

Articulus XII.

Mivel penig néha páltzával, vagy nád-bottal, vagy ököllel való veréssel-is történik embernek halála, sőt még korbáts által-is és rugdosásból, vagy taszításból, ha kiváltképpen tsak ebből következet a' gyilkosság, úgy-is meg-hal érette mint gyilkos.

Articulus XIII.

HA kik tsak nyakon tsapásból gyengédeden meg-fordulándanak, és a' menés közben el esédenek, vagy halálra fertődnek, nem járulván több hozzája, és halálok, történdik, a' nyakon vagy artzul csapó keményen meg-fog verettetni.

Articulus XIV.

A'Ki mást akarván meg-ölni, a' kit nem szabad vólt meg-ölni, nem azt tanállya meg-ölni, feje véterik, avagy ha mást út-is, melly útés miatt meg-hal nem arra szándekozván.

Articulus XV.

HAsonloképpen a' ki éjjel vagy nappal, akar minémű állapottyába lövöldöz, melly lövés miatt valakinek esik halála, élete fogy-el.

Articulus XVI.

A'Gyilkosságot ha valamelly dologba szabados véghez vinni, és meg-határozott rendin kívül a' gyilkos tselekeszik, meg-hal érette, a' parantsoló-is elégedendő számot nem adhatván magárul, és dolgát el-nem igazítván Országunk törvénye szerint büntetessék.

Articu-

7

Articulus XVII.

AKar ételbe, akar italba, dohányba, tobákba, sőt akar mikippen valaki valamelly mérges italt vagy ételt bead valakinek, meg-hal érette, a' szerint az-is a' ki megtudgya s' idején meg-nem-jelenti, vagy tsak igyekezetit-is az olly embernek.

Articulus XVIII.

A' Ki akar minémű mérget árul vagy ad-el, hogy valaki affelével felebarátyát meg-ölhesse, vagy öllye fejé vétetik.

Articulus XIX.

HA ki embert nem látván mindazonáltal szabados helyen lövi ki puskáját, vagy nyargalozván hirtelen embert talál el-tapodtatni abból halála történik, Díjját fizesse-meg, ha gyógyulásra való, sérelmét költségét.

Articulus XX.

A' *Duellum*, vagy két embernek egy más között viadalra való hívása, Országunk törvénye szerint tilalomba lévén, senki egymást ki ne hijja, hanem ellenségen mutassák-meg magok vitézségét, hogy abból tetsék-meg, ki mellyik jobb közzülők, és az dítsekedgyen a' ki több vitézséget teszzen, máskint meg-nem engedterik senkinek; egy más ellen ki-menvén pedig, mind két fél érdeme szerint való büntetését fogja venni, vagy a' ki életben meg-marad.

Articulus XXI.

A' Ki nem ellenségét, hanem jó felebarátyát a' veszedésbe talállya meg-ütni történet szerint és nem szánt szándékkal, sérelmét 's kárát és költségét meg-téríteni, ha pedig meg-nem halánd, Díjját meg-fizetni tartozik.

Articulus XXII.

A' Ki felebarátyára a' bosz-tizság tétel után és üdő múlva reá megyen, boszszú-állóképpen, és meg-ölel, halállal

halállal fizet érte, ha pedig csak meg-férte nem halálos képpen sefelmét költséget és abból következett kárát fizette meg.

Articulus XXIII.

A' Melly sebes meg-hal meg-sebesítése után egynéhány nappal; vagy hetekkel jól meg-visgáltassék, ha sebje miatt-é; vagy a' Borbély gondvisetlensége, vagy roszszúl bánasa miatt-é, vagy más következett nyavalyájából történt halála: és ha csak a' seb miatt úgy hogy orvosolhatatlan volt, a' ki meg-sebesítette ok nélkül, vagy nem mindgyárt a' veszekedésbe, meg-ölettesék; ha pedig a' Borbély miatt esik halála, a' Borbély hal meg gondvisetlenségéért, ha csak eszköze volt gyógyításra, nem lévén pedig, ártatlan léfzen halálátul, sőt ha más következett nyavalyájából történik halála a' Borbély ment léfzen, a' sebesítő pedig ha a' versengésnek oka nem volt fel-szabadúl, ha pedig vétkeinek tanáltatik érdeme szerint fog büntetetni.

Articulus XXIV.

MAgát a' ki meg-öli, minden keresett java jószágát Ország szűkségére foglaltatik, ősi jószágát öröksége is; de ha gyermeki maradandnak, ha mind fiú leány ágat illetnek, azoknak mindenikének egy-egy rész ki-adatik, az egy személyre viszont, úgy mint az Attya részire való *confiscaltatik*, úgy ha sem fia leánya, vagy unokái nem maradnának-is a' meg-öletett embernek. Ha pedig leány ágat nem illet a' jószág, és leánya vagy attul unokája maradnak-is, csak az Leány negyed részt, a' mint Országunknak törvényébe vagyon, és a' szerint fogják el-venni, az ilyen magát meg-ölő embernek, ez ilyenek iránt téendő Testamentomának, ha léfzen is, semmi ereje nem lévén.

Art. XXV.

Articulus XXV.

9
A' Kinek nem ember által, hanem történet szerint el-
esésből esik halála, Gyermekire szálljon mindennemű
java jöszága, de ha leánya vagy unokája marad attúl, leány
ágot nem illetend; abbúl országunk törvénye szerint csak
négyed része fog ki-adatni, gyermeki pedig nem maradván,
fiú ágon lévő Attyafiaira és leány ágra is ha illetendő, száll;
A' keresett javai pedig ha Testamentom nélkül hal-meg Or-
szág számára foglaltatik.

Articulus XXVI.

Hogy ha ki más ember feleségét vagy leányát valakivel
való paráznaságnak tselekedetin talállya, a' parázná-
kat meg-ölelndi, ment léssen a' büntetéstül.

Articulus XXVII.

A' Midőn valaki más életének és javainak oltalmazására
megyen, és ugyan ott az hatalmaskodó meg öletik, a'
meg-ölő meg-nem öletik.

Articulus XXVIII.

A' Ki Esztelen lévén, embert talál ölni, rend szerint meg
nem büntettetik, de ha Isten ellen káromkodik, úgy
mint egyébféle káromkodó, büntettesék.

Articulus XXIX.

A' Ki Tisztinek hivatallya, vagy helyeb való Magistratus-
nak parantsolattya szerint, mást meg akar fogni, és a'
meg-fogó személy fegyverrel eleibe vetvén magát, és a' meg
fogo fél, külömben ellene nem állhat, hanem meg-ölelndi
azt, a' büntetéstül szabadossá tételik.

Articulus XXX.

HA ki valaki, olytat, a' ki hazánál vagy szállásán fokat
mulatoz, és valamelly nagy czéggéres véteknek végben
vitelére igyekezett, meg-ölelnd, azért kemény büntetéssel

B

meg

meg-nem büntettedik, hanem a' dolognak mi vólta szerint, a' mire érdemesnek ítéltetik a' Birótúl.

Articulus XXXI.

HA ki két egymással veszekedő 's egymás halálára szándékozó embereket, el-akarván választani, történet szerint egyike meg-talállya ölni, Halálra nem íltetethetik; hanem a' Biró jó lelki-ismeret szerint, a' mire érdemesnek íteli úgy büntettedik.

Articulus XXXII.

HA ki fokaktúl sebesítetik-meg, és mindenik seb halalos, 's nem vólt okok hogy meg-sebesítsék, egyenlő halálra méltók, el-tökélllet szándékból tselekedvén.

Articulus XXXIII.

VAlaki méltatlan halálra meg-egyező felek között egyikenek a' sebesítésben halála történik, az is meg-ölettedik, ki ellen a' meg-egyezés lett, a' ki az ártatlant meg-ölte, ki tudodván a' meg-öletések, a' többi penig szabad akarát szerint való büntetéssel büntetreszenek-meg.

Articulus XXXIV.

HA penig nem mindenik sebesített, de együtt vóltanak, azoknak a' kik meg-sebesítették halálra méltatlanúl, életek foggyon-el, és a' többi érdemek szerint büntettedik-meg, de nem halállal.

Articulus XXXV.

HA ki játékból meg-töltött puskával, nem tudván, hogy azon kívül-is meg-vólt másképpen töltve, illeténdi felebaráttját, ki ellen semminémű haragia, vagy irigysége nem vólt, és azon lövésbe meg-hal, Díjjának meg-fizetésére köteleztetik, nem lévén jó játék a' puskával való lövöldözés.

Articulus XXXVI.

A' Ki a' Magistratust, vagy Tiszt viselőt, ha hasonló léendő is hozzá igaz ok nélkül meg-öli, Eletével fizet érette.

Articulus XXXVII.

A' Közönséges ellenség ellen, méreggel és akarminémű fegyverrel való ölés meg-engedtetik a' viadalkor.

Articulus XXXVIII.

HA az ellenség, a' mi felekezetünkűl, Rabokat fog, vagy magokat meg-adgyák, mindazonáltal még-is meg-ölik őket; illendő hogy a' mi Hadaink-is hasonló mértékbe 's modon állyanak boszszút, a' Mi meg-ölettet-tinkért.

Articulus XXXIX.

AKarminémű erőtséget meg-szálván Hadaink, ha kérik az ellenségtől, adgyák-fel, vagy egyezzenek-meg, mert máskint ha meg-győzetettnék, *grátiát* nem fognak találni; ha magokat nem alkalmaztattyák, magok szeren-tsétlenségeknek magok léznek okai, akkor osztán úgy bánhatnak vellek valamint akarják.

Articulus XL.

AZ ellenséggel penig Hadaink miképpen bánnyanak, a' mikor Isten alkalmatosságot szolgáltat reá, abban ma-gunk és Tiszteink Parantsolattyához alkalmaztassák ma-gokat Hadaink mindenekben.

Articulus XLI.

VAlaki akarminémű Latrot el-titkol, vagy meg-senten-náztatott embert el.botsát, vagy gondviseletlősége miatt el-szabadul, a' lator büntetésest szenvedgye, és a' kinek kárt a' lator tött, azt-is költségével meg-fizesse.

Articulus XLII.

VAlaki uton álló tolvajságba, vagy akárminémű lopás-ba, vagy huzásba találtatik, vagy meg-bizonyosodik ellene, az uton-álló utazok ellen intselkedő, nyársba vo-nattatik; az Házakat, Kamarákat, Bóltokat, Pintzéket és egyéb záros helyeket, rontó 's törő, Udvarházakat, *Para-*

*chiakat, Scholákát, Ispitályokat, fel-verő, kerekben rontat-
tik; A' Templom fel rontó meg égettetik, a' ki pedig ház-
búl vagy más helyről lop, fel-akasztatik, a' kár vallottak-
nak vött javok pedig meg adattatik, ha pedig nem tanál-
tatik meg, az olly kár tévő embereknek akarmi fele javai-
búl egész *satis factio* tétettetik, a' meg-fogásakor magoknál
talált akarmelly magok javok, meg-fogó's fogató személ-
lyké leszzen, a' tolvajlott vagy lopott jókbúl, a' kik része-
sülnek tudva, azok-is fel-akasztatnak.*

Articulus XLIII.

HA kinek szekér, vagy vonó marha adatik, vagy maga
hajt és el adgya, az embert el-vervén mellőle, vagy
az el szökvén, azon kár vallott embernek kárát, kezéhez
adgya-meg, vagy a' *Comissarius*nak, másként meg hal érette.

Articulus XLIV.

A' Lopott vagy tolvajlott, akarmine mú marhára, vagy
ingó jóra valaki reá tanál, *areftralt*van az olly jó, mar-
ha, vagy portéka, és harmad magával reá eskűvén, vissza
adattafsék nékie, és ha a' kinél találtatik, az ollyan jó urát
nem adgya, vagy elő nem állithattya a' kitől vötte, ugy-
mint, vagy tolvaj, vagy lopó fog érette büntetni.

Articulus XLV.

Mivel pedig afféle orzott, vagy tolvajlott akar melly jók
iránt, kikre reá eskű sznek, gyakorta olly dolgok-is
történnek, hogy a' kitől el-eskű sznek, annak vagy *eviđtóra*
vagyon, vagy hogy ellenkezőt bizonyíthat, hogy vétkezen
eskűttek reája, az *eviđtort* mindgyárt *evocal*hassa az-az em-
ber, kinél az olly jó tanaltatik, *eviđtiója* idején, hogy ne vo-
nodgyék sokáig, az olly jók iránt való *controversia*, vagy ha
maganak ellenkező bizonyysága vagyon 's lehet, *sequestrum*-
ba, 's arestomba vitetvén az el-eskűtt akar melly jót, a' Biro
adgyon ujjab *terminust* a' perlekedő feleknek, és két annyi-
val mint

13
val mint az első, ellenkezőt bizonyítván, hogy nem az a jó vagy marha az, annak adattafsek vizsgálja; de ha még is bizik az első pörös igazságához, és ellenkezőt akar bizonyítani, más fel annyi újabb bizonyságokkal esküdgyék reá; sőt ha azzal pöröse még sem nyughatik, ujjokban a' meg-irt árestom meg-tartatván, két annyi újabb bizonyságokkal esküdgyön reá, és következésképpen, valameddig a' dolognak vége nem szakad, mindenik fel meg-kettőztette újabb bizonyságait, a' más fel bizonysága ellen: holott penig az *Evidiort* valaki *eviçtiora* nem *evocallya* az első *terminus*ra, tehát bizodalma kívül az ollyatén jóknak, *beneficio Novi*, ugyan azon Biro előtt keresse maga *prætendált* igazságát, melly Biro előtt mind két fel tartozik *compareálni*, máskint a' Biro reá küldheffen, az ollyan jónak kezéhez való hozására, a' *Terminus*ra valakinél az olly jót tanállyá, ha idő alatt más kézre talált-is kerülni, el-szakasztván penig az az ember az olly jót, marhát, vagy portékát, meg-fogassa 's meg-fogathassa, és mind addig míg elő nem állittya fog-ságba tartathassa.

Articulus XLVI.

A' Kinek akarminémű marhája, lova, ökre vagy tehene el-szabadúl, vagy valaki latorságából el borsáttatik, és valaki meg-talállyá, tartozik Strása-Mesteréhez vinni, avagy Biró kezhez, ha bizonyos urát nem tudgyák, a' Biro vizfont minden Zászló alatt ki hirdetni, Dob szó vagy Trombita szó alatt, és ha Ura tanáztatik, reá esküdven harmad magával, adattafsek-meg neki, úgy hogy a' megtalálóknek adgyon egy forintott, a' Bironak-is faradságáért egy forintott.

Articulus XLVII.

A' Ki efféle lovat vagy egyéb marhát talál 's el-titkolltya, vagy el-is fikkasztja, avagy adgya, feje vétettetik érte; véle lévő javai penig *confiscáltak*. *Arti-*

Articulus XLVIII.

HA ki valakinek, más rendbéli akarmelly ingó javát megtalálángya, tudván kié, 's meg-nem adgya, a' Biró által mind a' jónak meg-adására, mind a' kár vallott költségnek meg-térítésére kényszerittessék.

Articulus XLIX.

Mivel penig a' féle megtalált lovakon, nyereg, fegyver és portéka-is szokott lenni, gyakran ha úgy talallya meg valaki, azt-is tartozik vizsgálni egészen, a' megtaláló: ha penig a' nélkül mondgya hogy tanálta-meg. a' Biró előtt ha hitett mond, hogy a' nélkül találta, és sem nem tudgya, sem nem látta, sem nem hallotta senkitől, hogy ki mit vitt-el az olyan lorúl, vagy róla le-esvén vette volna fel, annak meg-adására ne kényszerittessenek; de a' Biro ki-tudván 's keresvén a' látásból vagy hallásból a' kinnél vagyon, azt annak meg térítésére fogságba való tartással-is kényszerítse, ha külömben meg-nem akarná adni, és hogy el-ragadta 's Biro kézhez nem adta, meg-páltzáztassék érte.

Articulus L.

Valaki hamis leveleket petséteket tsinál annál inkább ha véle él, és a' ki nevét-is meg-változtattya, feje vétezik érte, 's mindene *confiscáltatik*.

Articulus LI.

Valaki a' taborra vagy vásárra akarminémű jókat el-adni vivő vagy vizsgáló menő embereket azon utban, az út félén vagy helybe meg-fosztya, akarmelly javától, vagy akarmi javát el-kapja, ragadgya, vagy el-fut velle, igaz árát meg-nem adván fizetvén elsőbe, meg hal érte: valamelly Tiszt penig az ollyat vagy meg-tudgya, mind Fő vagy Vicze-Kapitány, Hadnagy, Stráza-Mester, Zászlótartó, Tizedes és meg nem fogja, Hadi-Biránk eleibe 's
kezéhez

15
kezéhez fogságra nem adgya, úgy mint latornak párt fogja, mind az, 's valamint az olly tolvaj, 's ragadozó felakasztatik érette vagy feje vétettetik.

Articulus LII.

A' Ki vagy nyereségbe, vagy kőtya vetyélésbe felebarátját meg-tsallya, minden fizetésébe Országunk törvénye szerint büntettség.

Articulus LIII.

A Zok-is hasonloképpen, kik más akarmelly embereket, férjfiakat, aszszonyokat, leányokat, vagy gyermekeket meg fosztanak, vagy valamieket el-ragadgyák, 's viszik; mind penig a' ki láttya, vagy meg-tudgya, kiváltképpen ha Tisztje leszen az olly latornak, vagy károsított félnek, vagy másoknak vadgyára meg-nem fogja, mindgyárt, a' meg-irt mód szerint, ezek-is hasonló büntetéssel büntetnek.

Articulus LIV.

Istennek szentelt helyen, akar melly jókat, a' ki ellop, meg-égettesék.

T I T U L U S II.

Mindenféle Vitézlő rendeknek magok alkalmaztatásokrúl.

Articulus I.

MInd személy szerint, mind közönségesen, minden lovas és gyalog renden lévő hadakozó emberek, nekünk és Magyar Hazánknak tartoznak betsületesen szolgálni, igazaknak és engedelmeseknek lenni, kárát el-távoztatni és tilalmazni, 's javát 's bődöglését, minden erejekkel 's tehetségekkel segiteni, az elejekbe tétetett *Generalisok*-nak,

nak, Hadi-vezéreknek, és minden Felső-Tiszteknek magok vonogatása nélkül engedelmeskedni, semminémű zenebonát vagy háborúságot senki ne indítson, se valamire okot ne adgyon, hanem magát mind az ellenségre, mind pedig az ellen való menetelbe, az hartzolásra alkalmazatosan tartsa, a' Strására való menetelbe-is, és ostromkor éjjel és nappal, sőt minden alkalmazofságokba, valamikor a' szükség kíványa, magát úgy viselje, a' mint bersülett szerető vitézlő rendet illeti, kinek-kinek érdeme szerint meg-jutalmaztassa, nagy büntetés alatt.

Articulus II.

L Arma vagy ríjjadás mikor történik, ki ki Zafzlója alá fusson 's mennyen élete el vesztése alatt.

Articulus III.

Mldón a' *Generalistúl*, vagy Kapitánytul is valamelly szükséges helyre, valamelly zafzlok alól, más Tisz *Commandoja* avagy birodalma alatt vettetetvén, ki küldetik vagy el rendeltetik, akarmely Vitézlő rend, minden ellenmondás nélkül engedelmeskedni 's attul a' Tisztitúl függeni tartozik ki-ki; máskint nem külömben mint ha maga Tisztye ellen rugodozna. fog érette büntetetni.

Articulus IV.

A' Gyermekek szülésbe sínló, vagy gyermek ágyas Afzfzonyokat, öreg embereket, és Egy házi rendeket ellenek való minden erőszak tételtül 's hatalomtól oltalmazták és életek el vesztések alatt meg-ne nyomorítsák.

Articulus V.

A' Templomok, Klastromok, Káptalanok, *Conventek*, Ispitályok, Oskolák, malmok, szántóvetők, kementzék, ablakok, ajtók ellen senki erőszakot ne tégyen, élete el-vesztése alatt; Ha mindazonláltal oltalom kedvéért, szénát, abrakot, eeséget afféle helyre szállitvan a' gazdák

17
dák illendő gazdalkodással nem akarnak lenni, a' Vitézlő Rendnek azzal okot adnának, hogy azokból ki-hozzanak afféle eleséget, a' Vitézlő rend módgyával tselekedgyék, a' gázdát se foszfsza-meg tellyeséggel; egyébben pedig semmi kárt ne tegyenek, életek el-vesztése alatt.

Articulus VI.

HAvi pénz, vagy egyéb fizetés, ha mikor későre talál a' Vitézlő Rendnek meg-adatni valamelly okból, békeséges-tűréssel legyen, és a' miatt hivatallyát, senki el-ne mulassa, mert meg-büntettetik, úgy mint ha panaszsa nem volna, 's lehetne.

Articulus VII.

SEnki az eleiben rendeltetett akarmelly Tiszte ellen, sem szóval, sem tselekedettel ne támadgyon, és azokat betstelen szokkal ne illelsc; Hadi székünk tettzése szerént való büntetésnek alatta.

Articulus VIII.

A' Kik *Salagvardajúl*, vagy oltalmúl, vagy *Præsidiumúl* valamelly helyre küldetnek, életek el-vesztése alatt, azt minden tehetségekkel oltalmazzák.

Articulus IX.

VAlamely akarmely Erősséget fel-adnak, azok ellen semmi ellenségeskedést, vagy prédalást Tiszti rendelése kivúl, élete el fogyása alatt, senki ne méréfzellyen tenni.

Articulus X.

VAlaki *Salagvardainkat* Magunk, vagy *Generalisink Protectioj*át meg-nem betsüllí, vagy szidalommal, 's mottsokkal illeti, avagy az ellen támad, meg-hal érette.

Articulus XI.

ÜTközetkor, vagy ostromláskor, vagy erőség meg-vételekor, mind addig, míg az hartz helyet el-nem nyerik, és az ellenségtől nem felhetnek semmit-is, prédának senki ne esék, büntetés alatt.

C

Arti.

Articulus XII.

MAs ember szolgáját 's tseledgyét senki magához ne tsalogassa 's hitegeffe, vagy erővel el-ne vegye, és maga szolgallatában ne vegye-el, másik Urának akarattya ellen, Hadi székünk tettze szerént való büntetés alatt.

Articulus XIII.

AZ hartzon 's ostromon való nyereség az Ellenségtől köz légyen azokkal, kik edgyütt vitézkednek az Hartzon 's ostromon; A' lövő és tűzes szerfszámok, és azokhoz való eszközök, por, golyóbis, és Fő-Tisztekből álló Rabok Országunk számára lesznek. a' kik nyerik mindazonáltal, tiszteséges ajándékok leszén.

Articulus XIV.

SEnki egymástól erővel el-ne végye a' nyereségét; mert mint Tolvaj büntettetik érétte.

Articulus XV.

VAlaki a' *Profusra*, avagy Tömlőcztartóra, vagy Hóhérra, ambár hivátallyát fogyatkozással vinné-is vé ghez, támad, élete fogy-el érétte.

Articulus XVI.

VAlakik hitek le-tételek, vagy be-iratások, vagy *Edictum*ink olvasásának alkalmatozságával jelen nem lesznek; mindazonáltal minden *Edictum*unk meg-tartására kötelesek lesznek.

T I T U L U S III.

Az Hadakozásban kivántató munkárúl.

Articulus I.

A' Midőn valamely Erőtségben, vagy sántzban munkálódni kel, vagy sántzot tsinálni, vagy gödröket 's vermet ásni, senki magát el-ne vonnya, másként meg büntettetik, vagy a' kik jól, hiven, 's igazán nem dolgoznak.

Articulus II.

A' Ki magát meg-keményíti, 's dolgozni nem akar, állatván azt, hogy ő nem azon parantsoló Tisztnek *Compagnia*jából, vagy zászlója alól való volna, az illy közönséges jobban *Commendó*ján kívül-is tartozván engedelmeskedni, hasonló büntetéssel büntettetni fog.

Articulus III.

V Alakik Magunk és Hadi *Generalis*ink Parantsolatának nem engedelmeskednek, és Fő 's Vicze-Kapitányok, Strása-Mesterek parantsolatját híven, s' készséggel végben nem viszik, tselekedeteknek mi voltok szerént, az az, vagy halállal, vagy más büntetéssel büntettetnek-meg.

Articulus IV.

A' Ki szokot idejében a' munkának dologra nem akar menni, és magát álnokul el-vonnya bizonyos ideig, érdeme szerént való jutalmát veszti el, el-mulatásának.

Articulus V.

R End kívül, és őtet nem illető, vagy ereje felet való munkára senki nem kényszeríttethetik; Ha azért valamely Tiszt, valamely Vitézlő rendet olly dologra kényszerítene, kiben meg-fáradván meg halna, az olly Hadi-Székünkre *citáltatván*, illendő büntetését el veszti, kézzel végben vihető munkát nagy terh nélkül; mindazonáltal a' Vitézlő-Rend tégyen Tisztinek-is a' miben illik, de azzal más egyéb dolgait el-ne múlassa.

TITULUS IV.

A' Strásálàsrúl.

Articulus I.

A' Strásának idején senki-is zenebonát ne indítson, 's pus-kájával ne löjjön szükség kívül, másként azonnal meg-lővöl.

lövöldöztetik érette, a' ki kiáltoz, vagy fent beszél-is, ki miatt a' veszedelem talál következni, a' szerint.

Articulus II.

A' ki a' Trombita 's dobbal való jel adást halván a' Strásán vakmerőségűl nem *compáreál*, harmad napi fogságban száraz kenyeren 's vizen tartatik.

Articulus III.

A' ki a' Strásárúl, vagy Portára küldettétvén el-fút, vagy magát el-vonnya Tisztí engedelme 's Parantsolattya kívül, meg-hal érette. Az-is a' ki a' strásán lovárúl ejjel vagy nappal, le-szál. 's úgy ál, vagy sétál, lova el vétetik; maga pedig 's társai-is, a' kik tudgyák el-menő szándékát, 's meg-nem jelentik, hasonloképpen büntettetnek.

Articulus IV.

A' Strásán lévő Tisztnek hire 's engedelme nélkül, senki maga helyében mást a' strására ne állítson; hanem ha beteg találna lenni, hogy a' strásálást végben nem vihetné, a' Tisztének be-jelentvén, meg-engedtetik néki.

Articulus V.

Senki a' strásán részeg ne légyen, se el-ne alugyék, se el ne szökjék, mert keményen meg-páltzáztatik érette; sőt ha veszedelem következik miatta, 's a' rossz hír halláskor tsele-keszi azt, meg-hal érette; ha pedig Tiszt leendő, Tisztitúl meg-fosztatik.

Articulus VI.

Senki olly embert a' Strására ne vigyen, ki nem oda való, rendelt orájánál tovább ne-is kényszerítse a' strásán vigyázni; kiváltképpen ha azon strásához az ellenség közel mellette; másként ha a' miatt valamely rossz állapot következik, a' Tiszt fog érette büntettetni.

Articulus VII.

A' Ki az ellenségnek reá rohanása miatt mégyn ki vigyázó helyéből, azért meg-nem büntettetik.

Arti-

Articulus VIII.

21

A' Strásán lévő akarmelley Tifzt, vagy köz legény-is, ha valakit lát gonofzt tselekedni, 's meg-nem fogja, úgy Strásán kívül is, hasonló büntetéssel büntettetik, mint a' az-ist a' gonofz tévő érdemel.

T I T U L U S. V.

A' Tábor meg-indulásának módgyarúl.

Articulus I.

Mihellyt Dob, vagy Trombita által jel adatik a' fel-ülésre, hogy már szintén menni kell, mind lovas, gyalog, maga *Companiájában* jelen legyen élete el-vesztése alatt, az-is a' ki olyan Tanátsot ad neki hogy el vonnya magát.

Articulus II.

Senki ha egészséges leendő, a' Tábornak eléb való meneteléből gonofszúl ki-ne maradjon, másként ha el-marad, vagy egy mért földnire el-távozik, testében szenyved érette; ha pedig tovább marad, vagy el-szökik, meg hal érette; szekerek pedig azon lévő Javokkal *confiscáltatván*, azoknak fele Ország számára, fele pedig adattatik; Levelei mindazonáltal, és mások portékái nem *confiscáltathatnak*.

Articulus III.

A' Ki Tábor menetelekor, vagy mászor is Zászlója alatt, kiváltképpen az hová Tifzti állittya rendben, jól nem ál, Tifzti szabadoson meg-űtheti, ki ellen ha tusakodik, vagy zúgolodik, meg-is verheti, minden maga meg-büntettetése nélkül.

Articulus IV.

A' Ki a' Taborról hír nélkül engedelme nem lévén fő-Tifztitül ki-mégyen, meg hal érette.

Articulus V.

Senki magát a' Portékás szekerek közé ne vonnya, ha nyavalyája nintsen, vagy Tifztitül engedelme, testének büntetése alatt.

C;

TITU.

T I T U L U S VI.

A' zászlójokat el-hagyókrúl, fzőkökrúl,

Passus nélkül járokrúl.

Articulus I.

V Alaki el-fzőkik vagy gonofzúl el-mégyen zászlója alól, Magunk, vagy *Generalis*unk, és Kapitányunk engedelmé és *Passusa* nélkül, fel-akasztatik.

Articulus II.

A' Kik illyen *Passus*okkal járnak-is, meg-hataroztatsék idejek, mikor légyenek jelen Zászlójok alatt, kire fok idő ne-is adattatsék, és ha akkorrá vizfszá nem jönének a' Tiszt meg-fosztatik Tisztitúl, a' másféle katona vagy gyalog keményen meg-páltzáztatik; ha pedig néhány heteket vagy holnapokat mulat oda jártába, meg-lövöldözterik, akar Tiszt akar katona vagy gyalog légyen, ha csak betegségével, avagy egyéb törvényes akadályival eléggé meg-nem mentheti magát.

Articulus III.

H A kik Vitézlő rendek őszve kergettetésére ki bortsáttatnak kevesfen menyenek-ki, mert adatik melléjek ha kívántatik a' vármegyékbe segítség, és ha mely faluba, afféle vitézlő rendet, nem lenni, nem lezengeni, meg-érténdik, ott meg se szállyanak, hanem eleb mennyenek, a' szegénységet ne pufztítsak, az alá 's fel való járásfal, máskint panaszjóvén utánnok, érdemlett büntetéseket Hadi-fzekünk-túl el-veszik; mindazonáltal ha már fél mért földet vagy kettőt mentenek egy végtebe, első helyen meg-szállhatnak, ott dolgok nem lévén, az után tovább mennyenek.

Articulus IV.

A' Kik házokhoz vagy máshova illyen *Passus*al bortsátatnak, úgy járjanak, hogy minden délig két vagy harmad-fel mért

fél mért földet, dellyest. is a' szerint el-mennyenek, ha tsak betegségek vagy más akadályok nem léfzen, es ejtszakai meg szálláskor bizonyság leveleket vegyenek, azon hely vagy vármegye Tiszteitül, hogy más háló helyyeken megmúrássák; Kik hakülömben tselekefsznek, senki gazdálkodással ne tartozék nekíe, és ha a' miatt alkalmatlanságot csinálnak, meg-fogván őket, minden javokkal edgyütt, a' Mi vagy Hadi-Biránk kezehez hozzák érdemes büntetéseknek el-vételére.

Articulus V.

A' Gazdálkodás-is mindazonáltal az illyetén *passus* mellett járóknak, vagy szekér vagy vonó marha adás, úgy légyen, ha *Passus*unkba azokról emlékezett léfzen, és az honnan meg-indúlnak reggel, délig való helyynél tovább ne vigyik, a' szekeret, vagy vonó marhat, délbe penig mást fogván a' meg-szállott helyen, azt meg háló helyig vihesék, ha kemény büntesünket el-akarják kerülni; a' kiknek penig effélékrül *Passusok* nem léfzen, éllyenek pénzeken, a' helység mindazonáltal, a' mi léfz, illendő áron, effele utazoknak, tartoznak adni, magok lovok vagy marhájok, eledeleire valót 's italt.

Articulus VI.

SEnki feletteb való gazdálkodásra, ne kényszerittesék az illy *Passus* mellett jároktól, hanem a' kivel délben 's estve bé-érik tiszteségesen, Bor és Palyinka adássa, ne erőltetsék a' szegénységet, mert panasz jöven ellenek, Hadi székünk-rül meg-büntettetnek; abrakkal is ha zabléfzen, hét lóra egy abraklásra bé-érjek egy Kassai szapuval, ha árpa vagy gabona, (nem adhatván zabor a' szegénység) kevéssebbel.

Articulus VII.

HA kik penig ezeket által hágjak, a' szegénység meg foghattya őket *Passus* mellett-is, ha tsak Magunk 's az Ország

szág dolgába nem járnak, és ha a' szegénység ellen támadnak 's magokat meg-fogni, kiváltképpen az ország Tiszteinek, nem engedik, és vagy ütés, vagy sebesítés, esik rajtok, ki miatt halálok történik, magok lesznek az okai; mindazonáltal a' szegénységnek arra nem adtunk szabadságot, hogy ezen *Edictum*ink ellen járóknak halálokra törekedgyenek, hanem minden tehetségekkel azon legyenek, verés és sebesítés nélkül fogjak-meg őket, és hozzák minden javokkal, hanem ha meg fogások, már külföldben csak nem lehetne.

Articulus VIII.

ES mivel mellettünk, s' édes Nemzetünk igaz úgye mellett, minden élete fogytaig tartozik hadakozni, az harczkor senki Zászlója alól el-ne szaladgyon, mert valakik el-szaladnak, s' a' taborról el-futnak, mind a' kik az el-futást, szaladást javallyák, Hadi-székünkön meg-büntettetnek érte.

Articulus IX.

A' Ki Hartz idején, vagy előtte beteggé téfzi magát, ki tudodván a' dolog, érdeme szerint büntettesék-meg.

Articulus X.

A' Mely Zászló-tartók, vagy ha rend szerint nem azok-is, de a' Zászló gondviselés bizattatott reájok, a' Zászlót el-vetik, vagy kezekhez nem veszik, kiváltképpen nagy szükségnek idején, meg-halnak érte; úgy ha magok kedve szerint veszik-is kezekhez 's gondgyát nem viselik, mig Zászló-tartó eskettetik.

Articulus XI.

A' Söldgyával el szökő vitéz-is, meg-fogattatván fel akasztatik érte, ha pedig nem találthatik, Dob vagy trombita szó alatt, jó híretül nevéül meg-fosztatik, az után-is ha meg-fogattathatik, fel akad érte.

Articulus XII.

HA sonlóképpen ha más Zászlója alá adgya magát le-hagyván az

25
ván az elsőt, Magunk vagy felsőbb Tiszteink engedelme-
nélkül, és tsak úgy akar tsapongani, élete fogy-el.

Articulus XIII.

A' Zászló-tartók, a' zászlóhoz erős hittet esketteffenek-
meg a' sereg előtt.

T I T U L U S VII.

Az Erősségnek fel-adásárúl, meg-egye-
zésrúl, ellenséggel való őszve menésrúl, *corresponden-*
tiárúl, beszélgetésrúl, árultatásrúl, kémekrúl.

Articulus I.

MInden *Generalisok*, fő és vicze-Kapitányok, Hadnagyok,
jól oktassák 's tanítsak, a' köz vitézlő népet, mint
visellyék magokat az Hadakozásba és harczkor.

Articulus II.

A' Mely Tisztek a' harczot félben hagyák, Hadi-Biránk-
túl és Székünkön el-veszik érdemes büntetéseket.

Articulus III.

VAlamely Regiment, avagy Ezer, a' Mi vagy *Commendé-*
rozott Generalisunk hire nélkül Ellenséginkel a' Békef-
ségnek *tractájába* botsátkozik, annak Tiszti gyalázatos ha-
lállal ölettetik-meg, a' köz rendbül valók-is érdemek sze-
rint meg-büntetettnek.

Articulus IV.

VAlaki az harczon gyalázatosan viseli magát, Hadi-szé-
künköt érdemlett büntetését el-veszi.

Articulus V.

G^Eneralisink az Erősségekbe, Hazánkhoz hű hadakozásba,
tudos, bátor, kemény és serény *Commendantsokat*, vagy
Kapitányokat állítsanak-be jó *instruációval*, és erőssen meg-
eskedtesék a' Tisztre.

D

Articu-

Articulus VI.

AZ erőtségben helyhez tetett Fő-tiszt minden igyekezeti-
vel azon légyen, hogy jó idején mentül több élést, liszt-
tett, húst, és egyéb eleséget, vizet-is az holott nints, tűzi fát
és szükséges épületre való fákat, agyúkat, taraczkokat, mosá-
rokat, port, golyobist, olmot, mosárba és kézbe való gránná-
tokat, tűzes koszorukat és egyéb tűzi szerzőmokat, érczeket,
kovákat, lakatosokat, kovácsokat, szenet, vasat, szerezzon az
Erőtség szűkségére, és jó vitézeket, kik hadakba próbált,
tanúlt, bátor és alhatatosok, fogadgyon-bé az erőségbe; a'
kik nem fegyverhez, hanem csak eleség vesztegetésre valók
kiűzze, magát alatta valóival szerettefse, Tiszteit betsállye,
de fenytékbe-is tartsa, élését, porát, golyobisát, jókorki-
nek kinek ki-adgya, a' Vitézlő rendet meg-szalláskor báto-
rítsa, a' félelmefeket biztassa, ellenségétül reá következ-
hető, erőszakos háláltul ne félljen, az ellenség ellen se-
rényen vigyazzanak, vitézkedgyenek, erőssen tartsák, öl-
talmazzák az erőséget, fel-ne adgya mindaddig, valamig
elesége el-nem fogy, avagy míg nem láttya, hogy az el-
lenség épen erőt veszzen rajtok, kiváltképpen ha a' kő-fal el-
romlásával, ostrommal való meg-vehetését immár az ellen-
ségnek láttya; avagy a' vitézlő-rend bágyatságát el-erőtle-
nedését, vagy pártolkodásra való nagy szandékát, kit meg-
nem zabolázhatna, mellyeket látván akkor oltán végez-
het az ellenséggel okofsan; mind sem magát, és az egész
vitézlő népet, és az erőségbe való jókat el-veszesse, kiből
külömben tselekedvén a' Fő-Tiszt és utánna való-is, mind
fejét's minden jószágát el-veszti, a' szerint, ha minden ok
nélkül fel-adgya az Erőséget, holott oltalmazhatta vol-
na, ha csak idejig-is; az alatta valóknak-is el-fogy életek,
ha ők léfsznek okai a' fel adásnak.

Articulus

27

Articulus VII.

HAsonlóképpen a' Tiszt és benne valók is, kik az Erősséget tsak ijefztésre, fenyegetőzésre mingyárt fel-adgyák, életeket minden javokat el-vesztik, a' vitézlő több rend-is, ha ő miattok múlt el, az Erősség nem őltalmazása, 's abban elől-járójoknak nem engedelmeskedtenek.

Articulus VIII.

HA penig a' Tiszt az oltalomra való minden eszközökből ki-fogy, vagy tovább nem tarthatván, fel-kéntelenítettik adni, mentül jobban lehet úgy végezzen az ellenséggel, hogy mind maga mind a' vitézlő rend, minden fegyverekkel békével és jó *Comitivával*, ki-eresztett zászlóval, dobbal bortsáfsák a' mi erősséginkbe, vagy hadaink közzé, minden az erősségbe lévő *Munitiókkal*, tűzes szerfszámokkal, porral, golyobissal, egy szóval minden ott lévő akarmely jokkal, mellyek alá elégséges szekér, vonó-marha, és egyéb valami kívántatik adattasék, egy egész nap penig többet ne tartozzanak menni két mért földnél, ne-is kényszerítsék többre, magoknak mindenütt elégséges étel ital, lovoknak 's marhájoknak széna abrak adattasék, és hogy minden harmad-napi menések után, egy nap meg-nyugodhassanak, a' Razbok penig mind két részre el-botsáttassanak, és ha valamely vitéz az útban, vagy többen is tanálnak *excedálni* valamibe, azzal fel-ne bomollyon a' végezés, hanem azon Tiszt, az olyanokról mingyárt tégyen illendő *satisfactiot* büntetést, az ellenség-is tartozzek hasonlóképpen az ő *excedáló* vitéziről mingyárt *contentumot* tenni, és sem induláskor, sem utryokba, senki ne árestáltafsék, annál inkább meg-ne ölettesék, és senki semmi javaiba meg-ne károsíttasék akar minémű okbul-is és szín alatt: az erősségbe el-temettetett testek békével maradgyanak: Az erősségekből való ki-menetelre, harmad napi készület engedtesék. Az Erősség

meg-szállása alkalmatosságával történt minden egy más ellen való akarmely ellenkezések el-temetteffenek, a' végezés és alkú pedig minden álnokság's tsalárdság nélkül szentül meg tartassék, mind két részről, kiből mindeniknek egy egy *exemplar* petsétes *subscriptio* alatt adattassék; az ellenség köziben-is senki ne *recipiál*tassék, ha oda akarna-is menni, sőt el-szökvén ugy-is visszfa adattassék.

Articulus IX.

A' Zálogok mind két részről az erőtség fel adása után elborsattassanak, addig is pedig tisztefésségesen tartassanak's tápláltassanak, mind a' két részről és a' ki zálogja volt ki-ki azzal mennyen el, és más részre ne álhasson sem bé-ne fogattassék.

Articulus X.

Mikor az ellenséggel *armistitium*nak kell lenni vagy irás, vagy zálog által, a' végezés ugy légyen, hogy sem edgyik sem másik zálog meg-ne rontassék, vagy étel vagy ital által való méreggel, vagy másképen is.

Articulus XI.

AZ *armistitium* vagy békefenség *tracta*taja alatt edgyik részről-is semmi ellenségeskedés ne légyen, sem árkot, sánczot, vagy egyéb épületet ne tiszálhasson az erőtség ellen, hit szegésnek büntetése, motsokja alatt, míg az határozott idő el-nem múlik, mellyet mind a' két fél, Dob vagy trombita szó alatt tartozik ki-hirdetni.

Articulus XII.

Valamely Tiszt, avagy vitéz a' mi Parantsolatunk nélkül az ellenséggel *correspondeál*, ambár Attya, fia, vagy Attyafia, Rokona, légyen-is, akar szóval akar írással, akar izenettel, akar más akarmi jellel, nyilván, vagy alattomba, akar *quartély*ba, akarmi helybe időbe, élete fogy-el, és minden java jószága *confiscál*tatik, a' szerint büntettetik a' közbe járó is.

29

Articulus XIII.

A' Ki az ilyen *correspondentiákat* meg-tud, 's az ellenségnek jött levelét kezéhez nem veszi, vagy meg hallya 's meg nem jelenti Tiszteinknek, vagy meg-nem adgya, vagy küldi, vagy a' kimeket, 's efféle levél hordozókat hallya, 's hirré nem adgya, meg-nem fogja, és minden javokkal kezünkhez nem küldi, meg-hal érte.

Articulus XIV.

A' Kik kémségbe, vagy ellenünk, és Nemzetünk 's Táborunk ellen való levél hordásba taláztatnak, ambar ellenségnek levele hordói legyenek, erőssen meg-kínoztatván hohér által fel-nyársoltatnak.

Articulus XV.

A' Mi és Nemzetünk 's Hadaink Arulói-is, fejek vétetvén, minden javok és jószágok *confiscáltatásával*, büntettetnek, ki nyilatkozván valójában ellenek.

Articulus XVI.

A' Ki az Arúlokat, kimeket, levél hordókat, vagy meg-tudgya, vagy meg-hallya, úgy a' ki Magunk vagy Táborunk, Tiszteink ellen valami ártalomra valót észre veendő, vagy meg-hallánd, hirré nem téfzi, feje esik el érte.

Articulus XVII.

S Enki az idegen Nemzetet, vagy Magunk Nemzete közül megszűnen jötteket, ha tsak jó bizonyság levele nem léend, de úgy-is Hadi-Biráknak meg jelentse, 's eleibe vigye, meg-ne fogadgya 's magához ne vegye, Tiszteink hire nélkül élete el-fogyása alatt.

Articulus XVIII.

A' Ki lövöldözés, vagy éneklés, vagy mulatás közben éjjel vagy nappal, magunk vagy táborunk 's Nemzetünk ellen valamely jelt adánd, mint áruló úgy büntettesék.

Articulus XIX.

A Generális vagy más Tiszt ellen, valaki észre veszi hogy nekünk engedni nem akar, vagy ellenünk jár, tartozik nekünk, vagy Tiszteinknek meg-jelenteni, élete el-vesztése alatt.

Articulus XX.

V Alakiknek Magunk engedelme nélkül, ellenséginktől való ajándék küldtetetik, vagy akarmely hívünknek vélt emberektől; de nem azok, szabadoson el-fogattathatnak, és Országunk számára *confiscált*athatnak, akár ki által találtassanak olyanok, mind szekerestől, lovastól, 's egyéb alkalmatosságokkal; érdeme szerint-is leszen-is jutalmok abból, vagy egyébkint.

Articulus XXI.

A Ki maga nevét el változtattya, hamisságba jár 's árútarásba, feje vesz-el erette, es minden java *confiscált*atik, úgy a' ki köntösét azért el-változtattya.

Articulus XXII.

Ellenséginktől senki *Protecti*ót se *Passus* ne hozasson, 's hozattasson, sem leveleket azoknak ne küldőzzön, Magunk vagy *Generalis*unk engedelme nélkül, mert mint áruló, úgy büntettetik érte, az-is a' ki azt meg-tudván hirre nem adgya Tiszteinknek.

Articulus XXIII.

A Z Hadban senki ellenség modgyára magát ne visellye 's úgy ne beszéljen, ne mulatozzon, mert elsőbe meg-tömlőczőztetvén, keményen meg-büntettetik.

Articulus XXIV.

Ellenségink akarmely leveleit senki ne folytassa, hanem reá tanálván Magunk vagy *Generalis*unk kezéhez hozza, mert mind a'; sőt ha ki meg tudgya, hogy valakinél olly levél vagyon 's meg nem jelenti, az-is mint áruló úgy büntettetik.

Art. XXV.

A' Rabot fenki harminczhat óránál tovább magánál ne tartsa, se el-ne botsássa, hanem magunk vagy *Generali-*funk kezéhez hozza 's adgya, Hadi-székünkűl el-véendő büntetés alatt.

T I T U L U S VIII.

A' Quartélyról.

Articulus I.

A' Strása vagy Quartély mestertől, vagy *Commissariustól* rendelt Quartélyával, szállásával, ki ki meg-elégedgyék, maga ne válasszon magának, vagy a' másnak rendeltetett el-ne végye, vagy oda 's arra ne mennyen vagy szálljon, mert ha ki ellenkezőt tselekezik keményen meg büntettetik.

Articulus II.

A' Quartély mesterek és egyéb szállás osztók, hitelesek, 's kötelefségek szerint, a' szállásokat 's Quartelyokat úgy adgyák 's osztják, hogy kinek-kinek állapottyához 's Tisztihöz képeest, a' mennyire az idő 's hely engedi, illendő alkalmaztatása legyen, azért valami ajándékot fenkitől semmi szín alatt fel-ne vegyenek, hogy arra nézve az adakozónak jót, 's másnak rosszat adgyanak, máskint mint hiti szegettek meg-büntettettek érette ha kedvezésbe vagy tsalárdságba találtnak.

Articulus III.

Mind Tiszt 's vitézlő rend, quartélyába kinek-kinek a' mi és mennyi fog rendeltetni, illendőképpen azzal meg-elégedgyék, és többre, vagy pénz fizetésre, azon helyet. vagy gazdáját ne erőltesse, ételre valót, sőt 's egyéb eszközt a' gazda tartozik adni, gyertyát 's agyat a' vitézlő rend-

rendnek, mert ha ki többet vészen gazdájától, vagy többre erőlteti, meg-büntettetik érte.

Articulus IV.

A' hol peng a' gazdával a' vitézlő rend egy eleségen vagyon, ha csak méltó panasza nem lehet, elegendgyék meg azzal, kivel a' gazda él, ha pedig fogyatkozása léend, a' *Magistratus* orvosellja-meg.

Articulus V.

SEnki gazdáját, gazda aszfzonyát vagy tseledgyét, meg ne verje 's bestelenítse, másként hadi széküktől el-vészti illendő büntetését, úgy mint száz páltzát, ha peng vérefiti, keze vágattatik el.

Articulus VI.

A' Gazda, gazda aszfzony 's tselédgye-is, meg adgya illendő bersületit, és a' mivel tartozik szállójának, mert a' *Magistratus*tól ő-is érdemes jutalmát el-vészti tselekedetinek.

Articulus VII.

A' Szállás osztók vagy *Commissarius*ok azoknak, kik más szolgálattya, vagy magok dolgába vannak, *Specialis* Parantsolatunk kívül, szállás adással, annál inkább quartély adással nem tartoznak, sőt ha szállást vagy quartélyt adnak, Magunk vagy Fő tiszteink *discretiájábúl*, a' mennyire oltalmaztathattyák, senkit quartélyokból vagy szállásokból ki ne tagadgyanak, vagy mások helyére ne szalítsák.

Articulus VIII.

HA ki gazdájának vagy gazda-aszfzonyának gondviselése alá valami jokat ad kezéhez, a' szállók közzül, miként miket, és menyit vészen kezéhez, a' gazdája jól meg-nézzé, 's másokkal-is nézesse, kik bizonyági lehessenek jóvendőbe, a' szálló-is mások előtt adgya kezéhez, mert ha csak magának nem mások előtt adgya, a' szálló gazdájának, és a' gazda el-veszti azon jókat, a' mennyire a' gazda fog esküdni,

33
küdni, hogy voltak azon jók, többnek meg-térítésére fizeté-
sere nem kényszeríthetik. Holott pedig a' gazda gondvi-
selése alá nem adta 's el-vész valamije a' szállóknak, mind
gazda, 's mind tselédgye, hittet mondván róla, hogy nem
vőttek el, sem másokkal nem vétettek, sem ki vitte volna
nem tudgya, ment léfzen: ha kik pedig jártanak quartélyára
a' szállónak, 's tudgyak, tartoznak meg-jelenteni őket hit
alatt.

T I T U L U S. IX.

A' gyujtogatasról.

Articulus I.

V Alaki Táborunkba, vagy Városba, Faluba, Templomok-
ba, scholakba, házakba és akarmely epületekbe tűzet
ne támasz szon szánt szándékkal, mert mind az, mind a' ki
arra fogadta, vagy javallotta, szánt szándékkal való tselekede-
tiért, meg égettetik érette, és minden javok is *confiscaltatik*.

Articulus II.

H Asonloképpen büntettetik az-is, ki engedelműnk,
vagy Parantsolatunk kívül, a' Tábor meg-induláskor,
vagy utánna a' tábor helyet szánt szándékkal meg-gyujtya,
sőt ki-kia indulás előtt, vagy el-oltsa tűzét, vagy a' tűztúl
gázt 's egyebet el-kaparjon, hogy gyuladás ne támadgyon.

Articulus III.

H A kinek gondviseletlensége miatt gyuladás támad, a' kár
tételnek mivolta szerint, hadi székünkön érdemlett
büntetését el-nem kerülí.

Articulus IV.

S F nki sem utzán, sem széna, sem szalma kőzött ne dohá-
nyozzon, száz páltza büntetés alatt: ha pedig a' miatt
tűz támad és kár, a' kár meg-terítésre is fog kényszeríteni,
avagy minden java *confiscaltatik*.

TITULUS X.

A' fegyver 's hadi eszközök gondviseeléséről.

Articulus I.

Minden Vitézlő rend fegyverét tisztán tartsa, és fogar-
kozás nélkül jól gondgyát viselje. Táboron vagy más-
futt el-ne hánya, vesse, ha mi hibája van idején meg tsinál-
tassa, és mindenkor készen tartsa, mert nem tsak meg pált-
záztatik érette, hanem a' táboron kívül lévén és hevervén,
a' tábort rútságátúl-is fogja tisztítani, ugy a' ki fa-vágásra,
vagy sertés ölésre fordíttya kargyát puskáját.

Articulus II.

A' Kinek puskája meg-probaltatván *mustraláskor* el-nem
fűl, meg-páltzáztatik érette.

Articulus III.

A' Ki fegyverét szűkség kívül vesztegeti, 's gyakorta lö-
völdöz, vagy vesztegetvén, ottan ottan tsináltattya,
faragtattya, s' rontattya; a' dolognak minémüségé szerint,
hadi-széken büntettetik-meg érette.

Articulus IV.

VAlaki fegyverét el-veszti, vagy gondviseletlensége miatt,
vagy roszszasága miatt, el lopják tüle, elsőben kemé-
nyen meg-páltzáztatik, másodszor pedig meg-páltzáztat-
ván a' táborrúl ki-tsapattatik, a' ki lovát vagy fegyverét-is
tsak azért is, hogy az had viselestül magát el-vőhassa, el-vesz-
tegeti, rontya, vagy el adgya, hasonló büntetése leszen.

Articulus V.

VAlaki más puska-porát, töltését, golyobifását, vagy ko-
váját, vagy érczét el-lopia a' táborba, vagy táboron ki-
vűl, elsőben keményen meg páltzáztatik. második tseleke-
deriért pedig meg lövöldözterik, hasonlóképpen akarmely
lóra való, vagy nyereghez való szerzámot veszzen is el, vagy
lop valakitül.

TITULUS XI.

A' Mustrárúl.

Articulus I.

Minden Tisztek 's Vitézlő-rendek a' Mustrának idején jelen legyenek, egy hó pénzek el-veszése alatt, ha tsak vagy terhes beregségek, vagy más helyyes törvényes mentségek nem leénd.

Articulus II.

A' Melly Tisztek a' mustrát nem kedvellik és halogat-tyák, mint árúlok ugy büntetessenek, a' mustrálás pe-nig minden holnapban, ha tsak meg-lehet, végbe mennyen.

Articulus III.

A' Kiknek fizetések nintsen, és a' mustrán jelen nem lésznek, nem levén helyyes mentségek, javaiktúl fosz-tassanak-meg.

Articulus IV.

A' Mustrán valaki költsön kért lóval vagy fegyverrel, vagy szolgájával *compareál* nem magáéval, érdemlett büntetését el nem kerüli.

Articulus V.

VAlaki más *Compagnia*jával, vagy vitézivel, vagy szolgál-jával mustrál, mind tsalárd; és mind annak, mind a' ki maga *compagnia*ját, avagy vitézét, vagy szolgáját másnak adgya mustrára, feje vetettefsék. 1545. Art. 8.

Articulus VI.

A' Kik el szöktenek fel-irattatván nevek, úgy a' kik szél-lyel tsaponganak-is érdemek szerint büntetessenek-meg, mint szökök, zászlójokat el-hagyók.

Articulus VII.

SEnki-is maga vitézit Magunk vagy *Generalisunk* enge-deime

delme nélkül, fel-ne szabadítsa 's el ne botsássa a' feregbe feje el-vesztése alatt, se el-ne űzze Hadi-székünkön való Törvény kívül, hartzra menetelkor, avagy mikor kiváltképpen a' Tábor meg-indúl, vagy portára mennek.

T I T U L U S XII.

A' Birónak tisztiül, és némelly körül álló Dolgokrúl.

Articulus I.

A' *Generalis* Hadi-Biró az igazságot és Törvént a' Mi Nevünkkel, Isten Törvénye, Hadi világos *Articulusok*, és az Haza Törvényei szerint-is itilye és szolgálta: és a' mint szokás egy állományban minden Törvények előtt legyenek. A' vétkeket pedig a' Regiment Fő-Tiszti *consensusa* nélkül-is hogy meg-büntethesse, adatik arra való hatalma.

Articulus II.

A' Kik vakmerőképpen e' Mi *Articulus*inknak ellenében tészik magokat, az ollyakat fogassa-meg, és hogy büntetlen ne maradgyanak, azon Regimentbéli Tiszteknek, az olly vétkesek büntetését adgya értésére, és ha kik a' meg lett *Deliberatio*val és *sententiával* *contentusok* lenni nem akarnak, a' meg-nyerettetett fél, a' Mi felsőb Hadi székünkre, vagy mi jelen nem létünkben, *Generalis*ink eleiben *appellállyon*.

Articulus III.

A' *Testamentumok*nak, *Obligatiok*nak, *Contractusok*nak, és egyéb levelbéli állapotoknak, mellyek Törvényes *Processus*sal, vagy meg-edgyező akaratból is véghez mentek, tellyes erejek legyen: Kivált a' midőn Hadi-Biró által *subscribáltattak* és *verificáltattak*.

Articu-

Articulus IV.

37

A' Gonosz tévők ellen mennél szorofsabban *animadver-*
tállyon, hogy érdemlett büntetéseket valósággal el-
vegyék: es ha véghez nem menne, a' Tiszteket annak
*executio*ja iránt *requirálly*a, és a' Törvént töltsé bé.

Articulus V.

MIndennémű nehezségek a' Táborban lévő Kereskedők
vagy Kalmárok és Markotányok közöt, és más Hadi-
emberek közöt-is, a' mellyek *intervenálnának*, Hadi-Bíró
által *revideálta*ssanak és igazítássanak-el, az olly *causakon*
kívül, a' mellyek jószágrúl valók.

Articulus VI.

HOgy penig az itilet igazságos leheffen, nem tsak a' Pe-
res és haborgó feleket; de a' Birákat-is és Tanúkat, ki-
ket a' Törvény tételre hivatott, és más felsőbb Tiszteket-is, ha
vakmerőképpen viselik magokat hivatally ellen, és inté-
sének-is engedni nem akarnak, a' Mi, vagy *Generálisink*
tettzésébül, az ollyaknak Törvényben való fogására, és
tizen két forintig való meg-büntetésekre adatik hatalom;
ha az hivatalnak idején elégedendőképpen nem menthetik
magokat: hogy így a' Törvénynek folyamattya annál job-
ban leheffen.

Articulus VII.

ES ez okon a' *Generalis* Tiszt, vagy más, ha mi olly dolog
történik, illendőképpen és szép rendel az Hadi Bíró-
nak eleiben adgya, és jól *informálly*a, hogy a' vétkeket meg
büntethesse, és senkit az olly Tiszt *consensus*a nélkül meg-
ne szabaditson.

Articulus VIII.

MInden Rabokat, és más az ellenségtül szaladtakat, és el-
fogattattakat, és a' kiknek hűségek felől kétség lehet, jól
meg *examínállyon* egy vagy két Tisztünk jelen létében: a'

kiknek vallását *Cancelláriánkra* adván, senki-is a' rabok közzül az ő engedelme nélkül el-ne bortsáttassék, meg se fogattassék, vagy fogságba vitessék az ő tudta nélkül.

Articulus IX.

A' Kik Táborunkban titkon, Magunk ellen, vagy az Ország veszedelmére való dolgot *prædicálnának*, az ollyak ellen szorofsan *animadvertállyon*, és a' Táborból ki-űzze.

Articulus X.

A' Télnek idején Quartélyokat meg-tekintse, és ha kik vétkeseknek találtnak, avagy valakiktől vádoltatnak, a' Tiszteknek adgya tudtára, hogy *Articulusink* szerint azok büntetressenek meg: ha pedig a' Tisztek meg-nem büntetnék, Magunknak, vagy Fő-*Generalisink*nak jelentse-bé: és ha miben nehezsége volna-is, vagy valami olly nagy dolog *occurrálna*, Tőlünk, vagy Fő-*Generalisinktől*, végyen *Informatiót*, hogy a' Mi, vagy *Generalisunk* rendelése szerint, annakutánna *procedálhasson*.

Articulus XI.

Ugyan ezen Hadi Bíró a' mi Parantsolatunból az igazségeket, 's egyéb akarmi mértéket a' Táborban *revideállya*, és az adásnak 's vételnek árrát rendellye az helynek és időnek alkalmatosságához képest, mellyet ha a' kereskedők meg-nem tartanának; úgy a' Kortszárosok és Markotányok, avagy tsalárdságban tapasztaltatnak, mindennemű árujok és portékájok *confiscálnak*, mindazáltal a' mi, vagy Fő *Generalisink* engedelmeiből.

Articulus XII.

A' Bban-is szorgalmatos munkás legyen, hogy a' Hadi *Generalis Fiscus*, avagy annak emberei, a' magok Tisztis szorgalmatoosan vigyék véghez, hogy minden hatalmaskodások el-távoztathassanak, és a' mellyek általunk, vagy Fő Hadi *Generalisink* által parantsoltatnak véghez meheessenek.

Arti-

39

Articulus XIII.

Ezen Hadi *Generalis Fiscus* fen említet Hadi-Biráknak engedelmeskedgyen, és attúl végyen magának mindenkor törvényes rendet, a' Rabokat *consignálly*a, és azon *Consignatior* az *Auditor* kezéhez adgya; hogy azon Rabok az *Auditor* előtt *compareálván* meg-*examináltathassanak*, és így az igazságnak tellyes *complementuma* minden *Criminalis causák*-ban lehessen, és a' Pereseknek uttyok, magok dolgaiban való *progressusa* ne rekesztessék el.

Articulus XIV.

Ennyifzer említet *Generalis Auditor* azon igyekezzen, hogy minden Mi *Salagvárdiánkban* és *Protectionalisink*-ba, úgy *Generalisink*ekben a' *Violentiák*, és akárminémű borszúságnak nemei el távoztassanak, és az igazság's annak rendi mindenekbe meg tartassék és folyhasson.

Articulus XV.

A' Vétekben járó *causákra*, mindenkor két Fő, vagy vicze-Kapitánt, ugyan annyi Hadnagyor, Strása-mestert, Tizedest és köz legényt be hívasson.

Articulus XVI.

Es mivel ezen Hadi-Biránk az igazságnak ki-szolgáltatásában foglalatoskodik, kiváltképpen való *Gratiánk* és *Protection*ok alá vétessék: ehez képest alsó, felső Tiszteinknek közönséges és személy szerint is parantsollyuk, hogy néki azokban, a' mellyek minket illetnek engedelmeskedgyenek, *asistállyanak*, és ha mi dolgainkban útna fog, kívánságának és kérésének tegyenek eleget, és magát, a' vagy szolgait, tselekedettel, sem szóval ne borszontsáksót azok is a' kik Quartélyt oszranak, hogy minden hozzá tartozóival alkalmas és közel való quartéllyal legyen, szükséges és illendő *provisio*val edgyütt, hogy minden időben

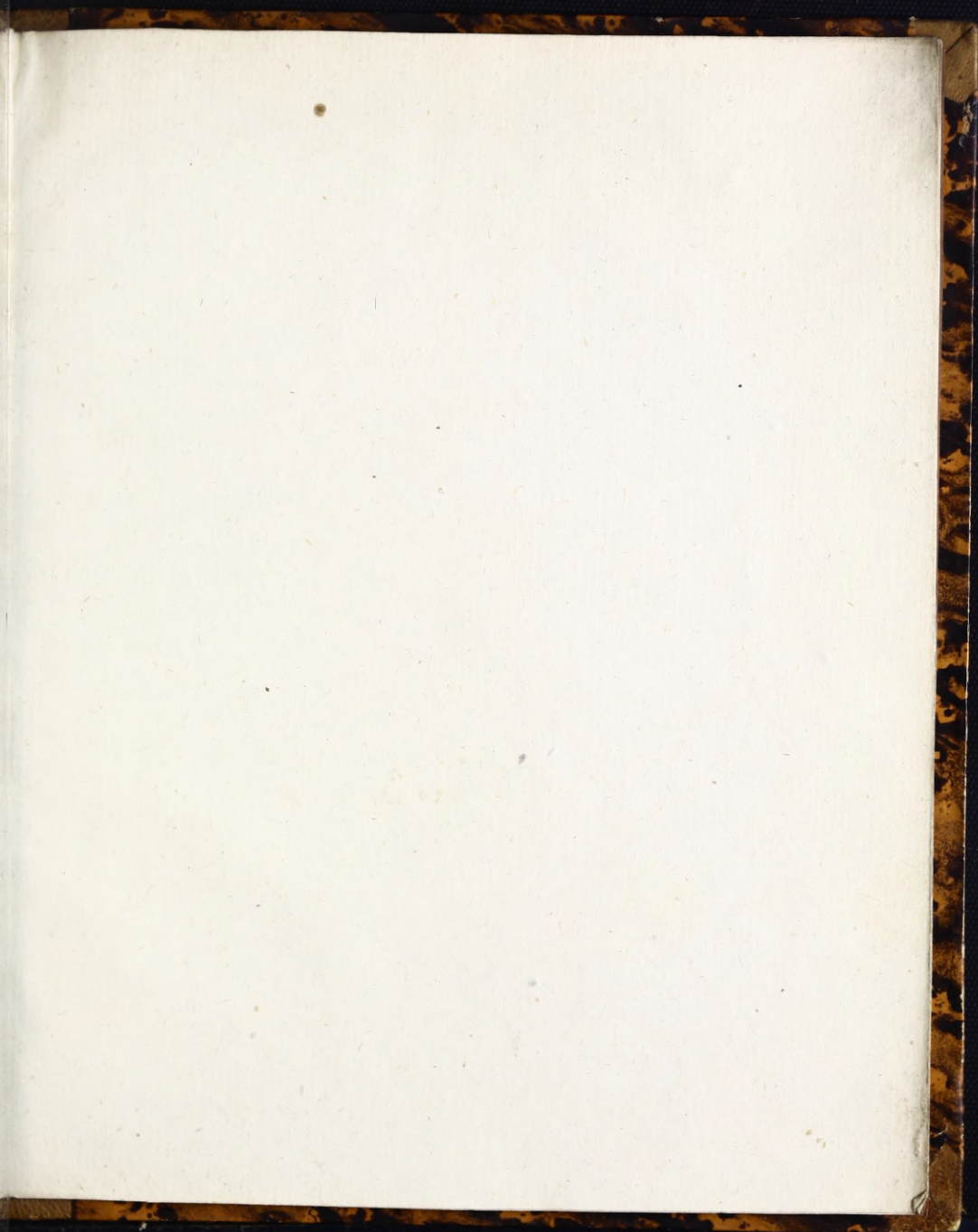
időben Tisztit követhesse-el, és semmi akadállyal ne legyen. A' ki pedig ezen kegyelmes *Instruction*knak magát alaja nem botsattya, ezen *Articulus*ink erejével példáskepen büntettetik.

Articulus XVII.

Mind a' Nemes Vármegyebéli, mind az Hadi Tisztekre jól vigyázzon, hogy a' vétkesek keményen meg-büntetessenek. Külömben mind a' Tiszteket a' rejtőségért, mind a' vétkeseket Törvényben fogja és idézze, és *referálván* Előttünk, vagy *Generalis*ink előtt az illy Törvént, a' *Mi determinatió*nk szerint végső *executió*t tegyen és tétessen.

Melly Hadi *Edictum*inkat, hogy mind azon felül megnevezett Fő, közép, alsó renden lévő Hadi Tiszteink meg tartsák 's alattok valóikkal meg-tartassák 's *executió*ban-is vegyék, *Intimállyuk* 's kemény *indignatió*nk alatt Hagygyuk és Parantsollyuk. *Datum Agriæ. Die prima Mensis Maii. Anno Millesimo Septingentesimo QUINTO.*

időben Tisztit követheſſe-el, és ſemmi akadállya neⁿ legyen. A' ki pedig ezen kegyelmes *Instruction*knak magát alaja nem botsattya, ezen *Articulus*ink erejével példásképpen büntetтерik.

Articulus XVII.

MInd a' Nemes Vármegyebéli, mind az Hadi Tisztekre jól vigyázzon, hogy a' vétkesek keményen meg-büntetessenek. Külömben mind a' Tiszteket a' reſtſégért, mind a' vétkeseket Törvényben fogja és idézze, és *referálván* Előttünk, vagy *Generalis*ink előtt az illy Törvént, a' *Mi determinatió*nk ſzerint végső *executió*t tegyen és tétessen.

MElly Hadi *Edictum*inkat, hogy mind azon felül meg-nevezett Fő, közép, alsó renden lévő Hadi Tiszteink meg tartsák 's alattok valóikkal meg-tartassák 's *executió*ban-is vegyék, *Intimállyuk* 's kemény *indignatió*nk alatt Hagygyuk és Parantsollyuk. *Datum Agriæ. Die prima Mensis Maii. Anno Milleſimo Septingenteſimo QUINTO.*

Inches

1 2 3 4 5 6 7 18 19

Centimetres

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

